

מסורת הש"ס

א) ת"כ ויקרא חובה פרש' ג ה"א, א) [לעיל יח': ממנות מנח' א) נפ' מוס' לשל יח': ד"ה ואילך], ד) מוס' דיומא פ"ג ה"ד [וימא לט: ט, א], ט) ירוש' יומא פ"ה ה"ז, א) וימא ט: לקמן נב:, א) תוס' יומא פ"ג ה"ה, ת"כ אחרי פרש' ד ה"א, ירוש' יומא פ"ה ה"ז, ח) במדבר יט, ד, ט) מנחות יט, א) ויקרא יד טו, ט) סוכה ו, א) וכן לקמן נב:, ט) [סוכה לג:], ט קדושין נט: ט) פסחים כו:, ט) סנהדרין ד: פט, ט) שם ז: א) [ועי' טעם מוס' מטהרין ג, ד"ה כולה ומוס' סוכה ו: ד"ה וירוש', ק) כמ"ש לעיל לט: סד"ה לפר, ל) ויקרא חובה פרש' ג ה"ז, א) לעיל לט סד"ה ומשדיר:

שינויי נוסחאות

א) זה פר (ש"מ:ט) [ב] באהל מועד נמחק (ש"מ:ט) [ג] ס"פ תקרי (ש"מ ובה"ח בבב"מ, ועי' א"ח יט: ד) מעבבן (בהח"א) [ח] ל"ל תעבב (ש"מ ורעב"א) [ז] גי' שגמ"י אמר מר לפר זה פר כהן משיח למאי הלכתא לעבב לפר זה כ"ו הילכתא לעבב כ"ו, ובעינן ככה"י ועי' רש"י: [ז] מיתב פשיטא למתב כהניק וכו"ה ישר דחוקה כתיב ויה וי"ל לקרא אמרנא וכו"כ רש"י דל"ג פשיטא ועי' גמ"י (דקד"ס): [ח] גמ"י וכו"י נוסף את אהל מועד ואת המזבח: [ט] גילקוט א"י דברי רבי יהודה אמר לו ר' כהנאה מפני רבי' (והגר"ם): אכל רש"י ז"ל כהן וגלוקט (מכ' ע"ב ד"ה שריים גרים כהנאי ר"ע ור' יהודה ולא גמי הילקוט מנחת יהודה): [א] נאמר, גמ"י משמע דגרים נדרוש: [א] גמ"י וכתיב וכן שאם חסר אמת מכלל המנחות לא עשה ולא כלום אלא אמר ר"י: [ב] לקמן נג ע"ב ויומא: [ב] בדם וטבילה כל"ל (ש"מ והגר"ם): [ג] מיתב לא נצרכא כמ"ל וכו"ה: [הגר"ם ג"ר לא נצרכא וכו"ה]: [ד] ביה בדריא (ב"י): [ז] קרא אמת, דאיתקוש (ש"מ): [ח] ל"ל היר' (ש"מ:ט) [ז] ל"ל ולמדים (בהח"א וד"ה): [ח] אלא לגמרי דעל כל"ל (בהח"א): [ט] כסתא תקרי [וכגרי' כ"מ, עי' א"ח ג], והפסק התקנה נתיך להיתב אח"כ, וכן הוא ישר דהא נג אין לו תקנה: [ב] באהל מועד את אשר כתבא דמשום מזה כל"ל (צ"ע): [בא] שיעבכו (ש"מ:ט) [בא] קמ"ל דמתן ר' לגבי שמיכה ושרייה מעבכות בכל מקום: [בא] והמגבר נמחק (ש"מ): ומתקן קמי כל"ל ור"י מוחק מתיבתא קא חשיב ועד אפילו, ועי' מו"ק פמקו"ש ג"ר (ש"מ): [בא] מיתריה מיתבת מעבב (ש"מ): [בא] ל"ל לאיתקיש (ש"מ): [בא] מיתב לא איתב ככה"י ונכל דפ' השיטת, ומה שגרסא כהוספת השר"ק הוא טעות (דק"ס): ועי' א"ח ז: ל"ל בןן קטרת ומחנות (ש"מ:ט) [בא] ל"ל מנשה שיערי (ושמ"ח): [בא] ל"ל טעמיה (ש"מ): [בא] מתן רבי נמחק (ש"מ:ט) [בא] מיתב ועד סד"ה מוחק בש"מ: [בא] דאחת דמעבכת בעלמא מיתב לא נילף וכו' ר"ל, ור"י מנה לא נילף וכו' ר"ל, ור"י מנה לאותה אחת דמעבכת בעלמא תאמר בהגן שמים מעבכת בעלמא ל"ל ד"ק דאחת כתיבה וכו' לא נילף למתן השחרם וכו', ועש"כ: [ב] ל"ל דשמענין ליה (ש"מ): על נמחק (ב"ש): [ד] שניהם שוים במשמעותא אחד כל"ל (ב"ש): [ד] כיון מרובקמי שבוו בור, גבי הזאות גמי גימא הכי א"כ נביעי כ"ל (ש"מ): [ד] א"כ נביעי כ"ל (ש"מ): מינוי לחד אמורא, וז"י מוחק מיתב וכו' אמורא, וז"י דבש"א חסר וכו' כן, וכתיב' וי' וזב"ש לא מתקן וז"ל: [דח] שרייהם ואיצטריך כן יעשה למתן ארבע על כרחין וטבל כוונתה דכיון דשרייהם כו' (ש"מ):

צפרה, ‏יְהוָה אֵל נָכַח פָּנֵי אֱהֱל מוֹעֵד וגו' וכתב חוקה לעיכובא ט' **נגגעים**, בלוג שמן של מלורע י' והזה מן השמן בלכצעו וגו' וכתבי זאת תהיה תורת המלורע (ויקרא יד) וכל הווייה עיכובא: **דקפינן**, **צהדיא**: **וכפינן**, ועשה כאשר עשה: **מן ארבע נמי קפינן צהדיא וכפינן**, דועשה כאשר עשה אכולה מילתא קאי ומהיכא יתיי למעוטינהו: **לא נצרכא אלא לר"ש**, דאמר לא כתיב ציה יד' אלא שמים ושמים אחרות צהיקשא דהאי קרא ‏וְאֵתְּמוֹשׁ פֶּר כֶּהֱן מִשִּׁיחַ וּפֶר הָעֵלֶם דְּצֶר כְּדִלְמֶרֶן [ועיל לט:] לפר זה פר כהן משיח הילךך אי לא דהדר כפליניה לא הוו כפולין: **למעלא**, צפר כהן משיח: **למעא**, צפר העלם: קין קרנות, מדמני למיכתב קין וכתב קרנות הויא ‏וְשָׁמַיִם דְּלֵית לִיה לר"ש י' ט' אס למקרא ומוחרים ונלמדים ‏וְזֶה מוֹה צִהִיקֶשׁ: **הרי הוא אומר**, צפניהם על קרנות מוצח קטרת סמים אשר לפני ה' אשר צאהל מועד והאי צאהל מועד ימירא הוא דהא כתיב אשר לפני ה' ולמךך ‏וְכִיִּן וְשָׁמַיִם הָיִיכַל נִרְצָן לִיתָן: סמיכה ושפיכת שירים לא נאמרו צפרשת אחרי מות: **ס"ל כן יעשה**, לרבות פר יוה"כ לסמיכה ושירים דהא פר יוה"כ צהאי קרא כתיב כדאמר לפר זה א' יוה"כ: והאמרם לפר כו', וכיון דליתקש להאי איתרבו להו סמיכה ושירים צהיקשא ולמה לי מו כן יעשה: **ס"ד אמינא**, כי איתקש לעזובה דמעבכא כפרה הוא דליתקש דמתיב וצפר צהאי קרא ולרצוי צ"י את דמ וטבילה דמפרש לקמן: **נפחסה**, תקרת ‏וְעָלִיתָּ וּגְגוּ מוּ לֹאֹו אהל הוא: **מאשר**, נפקא ליה ארבע קרנות מאשר דמני למכתב אשר לפני ה' צאהל מועד למה לי [למיהדר] למיכתב אשר אלא על כל הקרנות אשר צאהל ‏וְדֹהֲאִי אֲשֶׁר תִּתֵּן מִשׁוֹס מוֹצֵחַ לֹא אֵיצְטְרִיךְ לִמִּיתְצִיה: **לר' יהודה נמי**, אע"ג דכתיב מתן ארבע צהדיא וכפינן דועשה כאשר עשה: **איצטריך**, כן יעשה לרצויניהו שיעכבנו ‏כֹּאֵן: **סד"א מידי דהוה אסמיכה ושירי הדם**, דפר העלם גופיה דכתיבן וכפינן ולא מעכבי כדאוקימנא עילוייהו מיעוטא דוכפר

ונסלח משום טעם דלין מעכבות ככ"מ: **מן ארבע**, שאין מעכבות כחטאת החילוניה נמי לא יעכבכו דנימעטו נמי מוכפר ונסלח: **קמ"ל** ‏וְלַעֲנִיִּין סָמִיכָה וְשִׁירִים שֶׁאִין מַעֲכָבִין ככ"מ קא חשיב להו כפרה דאילו סמיכה ושירים אפילו עקריניהו לגמרי לא מעכבי ואילו מתן ארבע חדא מינייהו ‏וְעַכְשָׁה חֲטָאתָה הַחִילוּנָה הֵילִיךְ מִיִּיתֵינן לְכוּלוּהוּ לעיכובא מוכין יעשה: **למאי הילכתא לעבב**, דהא לא כתיבן וכפינן ציה ואיצטריך לנאקשויי ‏כֹּאֵן: **פשיטא** [לח] גרסי' גבי פר יוה"כ: **לעבב**, שיהו כל המתנות מעכבות: **חוקה קפיב**, צסוף פרשת אחרי מות והיתה זאת לכם לחוקת עולם וגו' [ויקרא טז]: **לרבי יהודה**, צפ' הוילאו לו (וימא דף ס), **דאמר דרבים הנעשין צנגדי לנן מפנייהם**, מתנות כו' וקטרת שעל צין הבדים: **הקדים מעשה לחצירו לא עשה ולא כלום**, דחוקה עלייהו כתיב: **אצל דרבים הנעשין צנגדי לנן מנחון**, כגון מתנות פר ושעיר שעל הפרכת: **הקדים שעיר** ‏וְלֹא פֶר מֵה שַׁעֲשֵׂעַ עֲשׂוּי, דחוקה לאו עלייהו כתיב, והתם מפרש טעמיהו ‏כֹּאֵן: **אימא מדרסדרן לא מעכבי**, אלמא חוקה לאו עלייהו קיימא מנין הזאות גופייהו נמי לא יעכבב אס חסר מתן: **קמ"ל**, היקשא דהכא: **ומי מציא אמרם הכי**, דלר' יהודה עיכובא מהכא יליף: **וכלא מפער**, קרא ימירא הוא דהל הוה ליה למיכתב אלא והקריב את השעיר החי: **אס כיפר**, כפרה המעכבת בשאר מקומות כגון מתנת דמים מתן שבע ומתן ד': **כילה**, אע"פ כקדר מכתבו ונאמר אס כילה הכל אפילו שפרכת שירים כיפר: **ואס לא כילה לא כיפר**, והכי מפרש צבסדר יומא ‏וְכִיִּן דְּשִׁירִיִּים מַעֲכָבִין אִיכָא צִינִיְהוּ, אלמא עיכוב לר' יהודה מהכא נפקא: **לא נצרכא**, האי דמקיש פר יוה"כ לפר העלם דצר ולפר כהן משיח: **אלא לאס צדס וטבילה**, דצפר כהן משיח כתיב וטבל הכהן את אכצעו צדס, ואי קשאי צהאי קרא

בית שמאי פרק רביעי זבחים

מ.

מתן ארבע נמי כתיבן וכפינן אמר רבי ירמיה לא נצרכבה בו', תימה כיון דכתיבין וכפינן תלא מילתא אמאי תלי רצי כן? טעמא דצרייתא צמה שמעכבות בכל מקום ויש לומר דלא חימא דנילף מתן ארבע ממתן שבע וא"ת מתן שמים לכל הפחות כתיבן וכפינן ואפילו לר"ש ואס כן נילף אינן שמים מינייהו ‏וְ(תוספת) נראה לי דלחת ‏וְלִינִף דכתיבה בעלמא וימניה לא נילף ומן השניה דכתיבה לא נילף השמים הנוספות דתמתי ממדל לא ילפינן ע"כ: **לא נצרכבה אלא לר"ש דתניא** בוי', פירש צקונטרס דר"ש אית ליה יש אס למקרא וכן ודאי שמעינן ליה צפ"ק דסנהדרין (דף ד, ג) גבי צכסת צכסת והא דשמעינן ‏וְלִינִף צפ"ק דקדושין (דף יח:), דדריש תרוייהו יש אס למקרא ולמסורת גבי צנגדו צל משום דהתם אפשר לקיים שניהם אצל כהן אי אפשר לדרוש שניהם אצל לר"ע קשה דלא דריש התם תרוייהו וצפ"י כל שעה (פסחים דף לו), גבי על ‏וְלִינִף לֹאֹס עוֹנֵי דִרִישׁ מִקְרָא וּמִסֻּרַת צפ"י לולב הגזול (סוכה דף לה:), תנן נמי ר"ע אומר כסם שלולב אחד ואחרוג אחד כו' ודריש בגמ"י לולב אחד מדכתיב כפת וי"ל דניהי דר"ע עיקר מ"ל מקרא (ומסורת) עיקר מ"מ לדשא פורתא דרשינן ליה למסורת ומיהו קשה מר"ש דהכא צצירא ליה יש אס למקרא וצסוף כיצד לולין (פסחים דף פו:), גבי צבית אחד יאכל קסצר יש אס למסורת וההיא ‏וְדִיתָן דוֹמֵא דְכִי יתָן ‏וְעוֹצֵד דוֹמֵא דְעָצֵד ‏וְיִשְׁמַע רִשְׁמֵת ‏וְלֹא תֵשֵׂא וְלֹא תֵשֵׂא אֹמֶר ר"ע דצהנהו כ"ע מודו שהמקרא והמסורת שניהם ‏וְלִינִף משמעותם א' ולא שייכי לפלוגתא (צין מקרא למסורת דשניהם משמעות אחד ולא שייכי לפלוגתא) דמקרא ומסורת ‏וְ: **למבמה הוא אומר קרן קרנות ארבע דברי ר"ש**, וא"ת כיון ‏וְלִינִף דְּלוֹקְשׁוּ צוּוּ וצוּו גבי הזאות נמי א"כ ניבעי ארביסר וי"ל דלא דמי דמתן ד' אשכחן אצל הזאות ארביסר לא אשכחן צסוס מקוס (תוספת) ועוד וי"ל דקרנות טובא נמי משמע ואס נאמר ארבע אין זה סמירת הפסוק ‏וְ אֶצֶל גְּבִי הַזֹּאוֹת כתיב והזה שבע ולא יותר:

לסמיכה ושירי הדם, צפ' איהו מקומן (לקמן דף נג), דריש מדכתיב הפך [לימד] על פר יוה"כ שטעון מתן דמים ליסוד ומימה לההוא תנא סמיכה מנא ליה וי"ל דצמורת כהנים י' דריש מדכתיב וסמן על ראש הפר לרבות פר יוה"כ לסמיכה ‏וְלִינִף ואפי' נפקא ליה לההוא תנא מהיקשא דהכא יומרת ושמי הכליות אע"ג דלא מעכבי כפרה מ"מ שירים לא נפקי דגריעי כדאמר צסוף השוחט והמעלה (לקמן דף קא), דאימוריים תחילת עבודה ושיריים סוף עבודה: **אשר לא דריש**, לעיל פירשתי צריש פ"צ (דף יח: ד"ה ואילך): **אב"י אמר לרבי יהודה נמי איצטריך**, תימה הא שמעינן ליה לרבי יהודה דשיריים הפנימים מעכבי למד ‏וְלִינִף אמורא צפרק איהו מקומן (לקמן דף נג): וצפרק הוציאו לו (יומא דף ס:), והך צרייתא קתני וגסלח אע"פ שלא נתן שיריים ‏וְלִינִף על כרחין דלא כוותיה וכיון דשיריים מעכבין כל שכן מתן ארבע וכי חימא דהני מילי צשיריים דיוה"כ דגלי קרא וכלא מכפר לא משמע הכי כדפרישית ‏וְ: מדלא קאמר מחלוקת צשיריים של יוה"כ אלא מפלגי צין פנימים לחילוניהם וצסוס מקוס לא מצינו שמחלק צפנימים ועוד קשה הא דקאמר לעיל קד"ה הני מילי עבודה דמעכבא כפרה כו', הא על כרחין שיריים לרבי יהודה מעכבי כפרה וגרלה דך סוגיא אמת כריצ"ל דאמר משמעות דורשין איכא צינייהו ‏וְ לִית לִיה לר' יהודה שיריים מעכבין ור' יוחנן דאית ליה לר' יהודה שיריים מעכבי איצטריך וכן יעשה לסמיכה לצד: **אמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכבה אלא לרבי יהודה**, כאזי ס"ל דלר' ירמיה לעיל לא מיתוקמא כר' יהודה דר' יהודה דריש כן יעשה לסמיכה ושיריים והך צרייתא מוקמא ליה למתן ארבע: **לא נצרכבה אלא לאת בדם ובטבילה**, פ"י צקונטרס דלא כתיב צדס צפר העלם אצל צפר כהן משיח כתיב וילפינן מיניה פר יוה"כ דליתקש צהאי

עין משפט ונר מצוה

י א **ו** מ"י פ"ה מה'ל' עזרות יוה"כ הל' כג: **כ** ב מ"י שם הל"א:

תורה אור השלם

- ↑ וְעָשָׂה לָפָר בְּאֶשֶׁר עָשָׂה לָפָר חֲטָאתָן כִּן יַעֲשֶׂה לוֹ וּבִפְרֹז עֲלֵהָם הַבֹּהֶן וְנִסְחָל לָהֶם: ויקרא ד, ב
- ↑ וְתָתַן הַבֹּהֶן מִן הָדָם עַל קִירוֹת מִזְבֵּחַ קִטְרֶת הַסְּפִיעִים לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל דָּם דָּהָר יִשְׁפֹךְ אֶל יִסּוֹד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא ד, ו
- ↑ וּמִן דָּהָם יִתֵּן עַל קִרְיַת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל דָּהָם יִשְׁפֹךְ אֶל יִסּוֹד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא ד, יח
- ↑ וְהִזְיָתָהּ זֹאת לָכֶם לַחֲקֹת שֶׁלֹּם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטָּאתָם אֶתֶּת בִּשְׁעָה וַיַּעַשׂ בְּאֶשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: ויקרא טו, לד
- ↑ וּבְלֵיל מִכְבָּר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֵת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת חֲשִׁיעֵי הַחֵי: ויקרא טו, כ
- ↑ וְהָיָה הַבֹּהֶן אֶת אֲצִבְעוּ בָדָם וְשֹׁבֵל מִן הָדָם שִׁבְעַ עֲשָׂרִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת פְּגִי פְרִיֶּת הַקֹּדֶשׁ: ויקרא ד, ו

מוסף רש"י

אלא לרבי יהודה בו', צפרק הוציאו לו (יומא ט), פלגי ר' יהודה ור' תנחומא אס עיטב צביר עזרות לנקדים את המאחזר, ואמר ר' תנחומ' כל צדרי העזרות שנעשות צנגדי לנן צין פסיגס כטון לפני ולפנים, כין ממחין כטון צבויכל או צעוריה מעכב, דחוקה דכתיבה צענינא דאחרי מות עלייהו כתיבא, ור' יהודה אומר לא כתיבה חוקה אלא דכריים הנעשים צנגדי לנן מפנייהם (יומא דס), אבל דרביים הנעשים בבגדי לבן בחוץ, כטון הגרלה ודיו ואפרכת שירים וכל מתנות הפרכות ומנחת הוסב, אס הקידס לטן דצר מאחזר אין אלו מעכבין עליו לפוטלו, אצל צאטרייה וצמפניה מותרה הוא דלוקין פוטס פסיגס דמי: מפני מה לא נאמר, מי מעכב על ידיט שלא נדרוש בלחין או כס כלה כפר ואס כלה לא כפר (שם ט טו):

שיטה מקובצת

מתן ר' נמי כתיבן וכפינן בו' לא נצרכבה בו' (ויקרא קריאת), וא"ת כיון דהטעם משום דלא ספינן איכ' אמאי מלי טעמא כבתייהא משום דמתן ר' אטו מעכב צסוס מקוס, וי"ל דלאצטריך ההוא טעמא דלא תימא דנילף מתן ד' מתתן ז': לא נצרכבה אלא לר"ש, דלמדייה לא ספינן כמתקין ואילו דלא כתיב ביה אלא קריאת דהוה שמים ושמים אחרות צהיקשא קא תלי דליתקש פר כהן משיח לפר העלם דצר כו' (וכ' הויא נוסחת דרש"י הרש"י): **למבמה הוא אומר קרן קרנות ארבע דברי ר"ש**, לטון מהרי"ם, וא"ת לר"ש מתן ארבע לשעיר ע"ז מגליה, אי מפר העלם הוא נטייה למד סהיקש מפר כהן משיח ואטו חוור ותלמד צהיקש, וי"ל [מינו] למד לענין שמי קרנות דכתיבי צנופיה דצר העלם למד נמי (שם) לענין ד', דהוי הימנו דעבר אחר דלא הוי סהיקש, וא"ת תימתי למ"ד [לקמן ט] לא הוי סהיקש, אלא למ"ד הוי סהיקש מלי איתא למימר, וי"ל דלמ"ד דהוי סהיקש יליף ליה מלפני או פר העלם דקאמר מ"ק דמנא דצי ר' יפתמגל לענין ויתבת ושמי כליות למוחי כתיבי צנופיה [לקמן טה], וה"ה לענין [מתן] ד', מיהו קשה דאיכ' ר' קאלמר דכ ספא לקמן (שם) משום דבעי אגומרי פר העלם לצעיר ע"ז לענין ויתבת הכבד כו' אמאי לא קאלמר נמי לענין קרנות, וי"ל משום דיומרת ושמי כליות ספינקא לא גס לר' יהודה, אצל קין קרנות לא אצטריך לר' יהודה:

